

2024
KPSS

EĞİTİM BİLİMLERİ

Pratik-Hızlı-Anlaşılır

ÖZETİN

ÖZETİ

Gelişim Psikolojisi
Öğrenme Psikolojisi
Öğretim Yöntem ve Teknikleri
Program Geliştirme
Ölçme ve Değerlendirme
Rehberlik ve Özel Eğitim

KPSS EĞİTİM BİLİMLERİ

Editör

Turgut MEŐE

Yazar

Komisyon

©

Bütün hakları Data Yayınları'na aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-6440-08-1

Sertifika No

40447

Sayfa Tasarımı

Data Dizgi Grafik

Kapak Tasarımı

Data Grafik Tasarım

Baskı ve Cilt

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

İÇİNDEKİLER

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

- ▶ TEMEL KAVRAMLAR 5
- ▶ BİLİŞSEL (ZİHİNSEL) GELİŞİM 14
- ▶ DİL GELİŞİMİ 26
- ▶ KİŞİLİK GELİŞİMİ 30
- ▶ AHLAK GELİŞİMİ 43
- ▶ EBEVEYN TUTUMLARI 48

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

- ▶ TEMEL KAVRAMLAR 51
- ▶ ÖĞRENME KURAMLARI 57

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

- ▶ ÖĞRETİM İLKELERİ 95
- ▶ DÜŞÜNME BECERİLERİ 97
- ▶ ÖĞRENME - ÖĞRETME KURAM VE MODELLERİ 99
- ▶ ÖĞRETİM STRATEJİLERİ 121
- ▶ ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ 124
- ▶ ÖĞRETİM TEKNİKLERİ 136
- ▶ KAVRAM ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN TEKNİKLER 145
- ▶ ÖĞRENME STİLLERİ 150

PROGRAM GELİŞTİRME

- ▶ TEMEL KAVRAMLAR 153
- ▶ EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME 155
- ▶ PROGRAM GELİŞTİRMENİN TEMELLERİ 159
- ▶ EĞİTİM PROGRAMININ TASARIMI, PLANLANMASI, MODELLERİ, İHTİYAÇLARI 162
- ▶ PROGRAM TASARISI HAZIRLAMA 171
- ▶ ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI 187
- ▶ SINIF YÖNETİMİ 192

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

- ▶ TEMEL KAVRAMLAR 201
- ▶ ÖLÇMEDE HATA VE ARACINDA ARANAN NİTELİKLER 207
- ▶ ÖLÇME ARAÇLARI 215
- ▶ ÖLÇME ARAÇLARINDA İSTATİSTİKSEL İŞLEMLER 225

REHBERLİK VE ÖZEL EĞİTİM

- ▶ ÇAĞDAŞ EĞİTİM ve REHBERLİK 233
- ▶ OKULLARDA SUNULAN REHBERLİK HİZMETLERİ 241
- ▶ REHBERLİK TÜRLERİ 246
- ▶ BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ 257
- ▶ PSİKOLOJİK DANIŞMADA İLETİŞİM 273
- ▶ PSİKOLOJİK DANIŞMA YAKLAŞIMLARI 279
- ▶ REHBERLİK HİZMETLERİNDE ÖRGÜTSEL YAPI 283
- ▶ ÖZEL EĞİTİM 288

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ

1. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

BÜYÜME

- Vücudun boy, kilo, hacim olarak artmasıdır.

Büyüme dendi mi aklına; nicel, yaşa bağlı değişiklikler gelsin.

Örneğin; Boyun uzaması, beyin ağırlığının artması, başın büyümesi...

OLGUNLAŞMA

- Organların kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilecek düzeye gelmesidir.

Mini Not:

- ▶ Olgunlaşma; öğrenmeden ve çevresel etkilerden nispeten bağımsızdır.
- ▶ Kalıtım tarafından belirlenir.
- ▶ Olgunlaşma için büyüme, öğrenme için de olgunlaşma ön koşuldur.
- ▶ Olgunlaşma sadece fiziksel süreçleri değil, bilişsel süreçleri de kapsar.

Örneğin; Bir çocuğun bisiklet sürebilmek için yeterli kas ve kemik olgunluğuna ve bilişsel düzeye erişmesi

ÖĞRENME

- Yaşantı ve çevre etkileşimiyle şekillenen kalıcı izli davranış değişiklikleridir.
- Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için olgunlaşma bir zorunluluktur.
- Öğrenme; bilgi, beceri, strateji, tutum, inanç ve davranışların kazanımı ve değiştirilmesini içine alır.
- Kalıcılık arz etmeyen, davranış değişikliğine yol açmayan, çevre etkileşimiyle ortaya çıkan davranışlar öğrenme ürünü değildir.

Örneğin; Okuma yazma için gerekli fiziksel ve bilişsel olgunluğa erişen bireyin gerekli yaşantılardan geçerek, etkileşime girerek okumayı öğrenmesi

HAZIRBULUNUŞLUK

- Olgunlaşma ve öğrenme sonucunda kişinin belli davranışları yapabilecek düzeye gelmesidir.

Şöyle de diyebiliriz: Hazırbulunuşluk, bireyin öğrenme sürecine kendisinden getirdiği her şeydir.

Mini Not: Hazırbulunuşluk olmadan öğrenme olmaz.

Örneğin; Ön öğrenmeler, olgunlaşma düzeyi, ilgi, yetenek, güdülenme düzeyi, genel uyarılmışlık hâli, sağlık durumu

GELİŞİM

- Organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, bilişsel, dil, duygusal, sosyal yönden en son aşamaya ulaşmaya kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimdir.
- Gelişimin, bir insanın tüm yaşamı boyunca devam etmektedir.

GELİŞME

- Organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle sürekli olarak ilerleme kaydeden değişmesidir.

Mini Not: Gelişim bir süreç, gelişme ise sonuç, diğer bir deyişle süreç sonunda elde edilen üründür.

Örneğin; Bir çocuğun konuşmayı öğrenme sürecinde beden diliyle kendini ifade etmeye başladığı dönemden anlamlı ve karmaşık cümleler kurmaya başladığı son aşamaya kadar olan süreç gelişim, çocuğun konuşmayı öğrenmesi ise gelişmedir.

GELİŞİM İLKELERİ

İlke	Ne demek?	Örneğin
Gelişim, kalıtım ve çevre etkileşiminin bir ürünüdür.	Bireyin gelişimi, kalıttan getirdiği özellikler ile çevreden edindiği bilgi, beceri ve tutumların etkileşimiyle şekillenir.	Anne-babası müzisyen olan, kendisinin de ritmik zekâsı baskın olan birinin bu yönünün gelişmesi çevre ile etkileşime girerek desteklenip desteklenmediğine bağlıdır.
Gelişim, sürekli ve aşamalıdır.	Gelişim döllenmeyle başlar ve ölüme kadar durmaksızın devam eder. Her gelişimsel aşama, bir öncekine dayalı, bir sonrakine hazırlayıcıdır.	Bireyin önce seslerle, daha sonra hecelerle, ardından heceleri birleştirerek sözcüklerle ve sözcükleri de birleştirerek cümlelerle konuşmayı öğrenmesi
Gelişim nöbetleşe devam eder.	Gelişim sürecinde bir gelişim alanındaki gelişim hızlanırken, başka bir gelişim alanındaki gelişim yavaşlayabilir.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ 12-18 yaş arasında fiziksel gelişimin hızlanırken zihinsel gelişimin yavaşlaması ▶ 2-6 yaş arasında dil gelişiminin hızlanırken fiziksel gelişimin yavaşlaması
Gelişim baştan ayağa doğrudur.	Bireyin ilk olarak baş bölgesi, daha sonra diğer kısımları gelişmeye başlar.	Doğum öncesinde bebeğin önce baş bölgesinde, daha sonra başa yakın bölgelerinden ayaklara doğru bir gelişme görülmesi
Gelişim içten dışa doğrudur.	Önce vücudun iç organları daha sonra dış bölgeler gelişmeye başlar.	Doğum öncesinde bireyin anne karnındayken önce kalbinin sonra ellerinin gelişmesi
Gelişim genelden özele doğrudur.	Organizmanın önce kaba kasları, daha sonra da ince motor kasları gelişir.	Top oynayan bir çocuğun içinde bulunduğu gelişim düzeyine göre topa önce tüm vücuduyla, daha sonra sadece kolları ve elleriyle, son olarak da parmaklarıyla hâkim olmaya çalışması

KİŞİLİK GELİŞİMİ KURAMLARI

Psikanalitik Yaklaşım (Sigmund Freud)

Topografik Kuram

Freud'a göre insan davranışları üç bölüme ayrılır: bilinç, bilinç öncesi ve bilinçdışı.

Freud, bu üç bölümü buzdağına benzetir:

Buzdağının suyun üstündeki, görünen kısmı	→	Bilinç
Su seviyesinin hemen altındaki kısım	→	Bilinç öncesi
Suyun altında kalan ve en geniş alanı kapsayan, görünmeyen kısım	→	Bilinç dışı

Yapısal Kişilik Kuramı

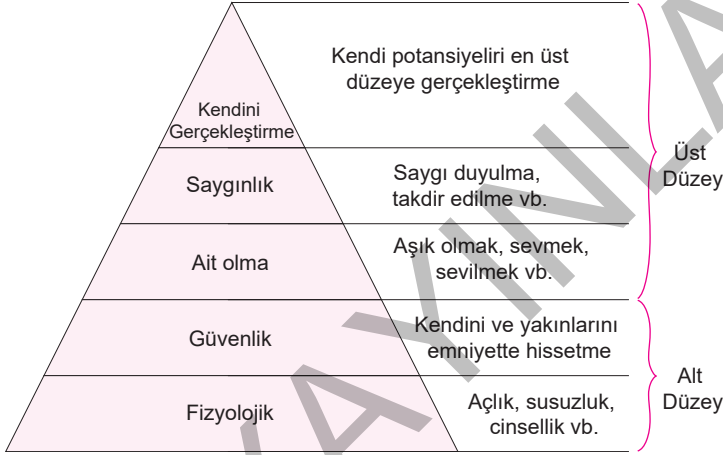
- Freud kişiliğin yapısını üç boyuta ayırmıştır. Bunlar; id, ego ve süper egodur.
- İd, kişiliğin temel boyutudur, egoyu ve süper egoyu etkiler.
- Sağlıklı kişilik; id-ego-süperego arasında kurulacak dengeye bağlıdır.

İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ (ABRAHAM MASLOW)

Maslow'a göre;

- İmkân verildiğinde her insanın kendini gerçekleştirme mümkündür.
- İnsan davranışlarının altında ihtiyaçlar vardır.
- Sağlıklı kişilik gelişimi, en temel dürtülerden başlayıp kendini gerçekleştirme basamağına kadar ilerleyen birtakım ihtiyaçların giderilmesine bağlıdır.
- Birey, alt basamaktaki ihtiyacını gidermeden bir üst basamaktaki ihtiyaca geçemez.
- Maslow, tüm insanlar için geçerli, kişilik gelişiminin aşamalarını temsil eden bir ihtiyaçlar hiyerarşisi piramidi oluşturmuştur:

Kendini gerçekleştirmiş bir birey;

- Kendini, doğayı ve başkalarını olduğu gibi kabul eder.
- Derin toplumsal ilişkiler kurabilir.
- Yaşamdan doyum alabilir.
- Yaratıcıdır, doğaldır ve özerktir.
- Toplum sorunları ile ilgilidir, demokratiktir.
- Amaç-araç ayrımı yapabilir.
- Mizah anlayışına sahiptir.
- Sıklıkla doruk yaşantılar yaşar (Yaşamın anlamını kavradığı coşkulu anlar yaşar).
- Kalıp yargılara karşıdır fakat insanlarla bir arada olmaktan keyif alır.

CARL ROGERS'IN BENLİK KURAMI

Rogers'a göre;

- Benlik, bireyin içinde yaşadığı çevre ile etkileşimiyle oluşturduğu kişilik örüntüsüdür.
- Benlik bilinci, bireyin kendiyile ilgili olumlu, olumsuz veya nötr kanaatlerini, algılarını, düşüncelerini içerir.
- Kişi öz saygısını yükseltmek için ideal (olmak istediği) benliği ile gerçek (olan) benliği arasındaki farkı mümkün olduğunca az tutmalıdır.
- Bireyin merkezinde yer aldığı dış dünya, fenomenal alandır.
- Fenomenal alan bireye özgüdür, bu nedenle bireyin uyarıcılara verdiği tepkiler de bireye özgüdür.

ÖĞRENME PSİKOLOJİSİ

2. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

ÖĞRENME

Organizmanın davranışlarında yaşantı yoluyla meydana gelen nispeten kalıcı izli değişikliklerdir.

Dolayısıyla öğrenmeden bahsedebilmek için;

- Ortada bir davranış değişikliği olması gerekmektedir. Bu davranış değişikliği kalıcılık arz etmelidir ve yaşantılar sonucunda ortaya çıkmış olmalıdır.

Örneğin;

- ▶ Annesini görünce bebeğin susması, limon görünce kişinin ağzının sulanması

EĞİTİM

- Yaşantılar yoluyla bireyin istendik bir davranış oluşturma ya da mevcut bir davranışı değiştirme sürecidir.

Örneğin;

- ▶ Bir çocuğun tuvalet alışkanlığı kazanması, bireyin yabancı dil öğrenmesi

DAVRANIŞ

- Organizmanın uyarıcıya verdiği her türlü karşılıktır.
- Doğrudan gözlemlenebilen davranışlara "açık", doğrudan gözlemlenemeyen davranışlara ise "kapalı" davranış denir.

Örneğin;

- ▶ Dans etme, okuma, düşünme, sevmeye, kalbin atması, sindirim sisteminin çalışması...

Öğrenilmiş Davranışlar

İstendik (Olumlu): Planlı, eğitim sonucu ya da gelişigüzel kültürlenme ile ortaya çıkan öğrenilmiş davranışlar

Örneğin;

Yürüme, konuşma, yazma, eleştirel düşünme...

İstenmedik (Olumsuz): Hatalı eğitim ya da kötü kültürlenme ile ortaya çıkan öğrenilmiş davranışlar

Örneğin;

- ▶ Hırsızlık yapmak, küfretmek, kötü alışkanlıklar edinmek...

Öğrenilmemiş Davranışlar

Doğuştan getirilen davranışlar: İçgüdü, refleks, homeostatik denge.

Örneğin;

- ▶ Diz kapağına vurulunca organizmanın ayağını kaldırması
- ▶ Yüzümüze rüzgâr geldiğinde gözümüzü kırpmamız

Geçici davranışlar: İlaç, hastalık, alkol, uyuşturucu vs. etkisi altındaki davranışlar

Örneğin;

- ▶ Ayağı kırılan birinin uzun süre yürüyememesi

ÖĞRENME KURAMLARI

DAVRANIŞÇI KURAMLAR

- Öncüsü Watson'dur.
- Davranışçı öğrenme kuramı öğrenmeyi, bir uyarıcının olması, bu uyarıcıya bir tepkinin verilmesi ve verilen tepkinin pekiştirilmesi olarak şeklindeki bir yöntemle ele almaktadır.
- Davranışçılara göre; düşünme, algılama, hatırlama, dikkat, yorumlama gibi süreçler öğrenmenin konusu değildir.
- Davranışçı basit bir kuralla açıklar: Uyarıcı-Tepki (U-T) bağı.
- Öğrenmeye ilişkin görüşlerini, Locke'un "İnsan boş bir levha gibidir; ne kadar işlenirse o kadar iz kalır." sözüne referansla "tabula rasa" (boş levha) kavramına dayandırır.
- Davranışçılara göre organizma çevre tarafından koşullanır. Bu nedenle davranışçılar, "çevreciler" olarak da bilinir.
- Davranışçılara "atomcular" da denir. Bunun nedeni davranışın en küçük parçalarına ayrılabilirliği ve yine bir U-T bağının görülebileceğine ilişkin görüşleridir.
- Davranışçılara göre insanla hayvan öğrenmesi arasında fark yoktur. Bu yüzden görüşlerini savunurken insan-hayvan ayrımı yapmadan "organizma"yı kullanırlar.
- Öğrenmenin yerine "koşullanma" ifadesini tercih ederler.

Tepkisel (Klasik) Koşullanma

- Nötr bir uyarıcının doğal bir uyarıcıyla eşleşmesi sonucunda koşullu uyaran hâline gelmesi durumudur. Ivan Pavlov'un köpeklerle yaptığı deney, temelini oluşturur.
- Klasik koşullanma belli bir uyarının var olma durumunda belirli bir tepkinin meydana çıkması olarak tarif edilmektedir. Koşulsuz uyarıcı- koşulsuz tepki bağının koşullu uyarıcı-koşullu tepki bağına dönüşmesidir.

Davranışçı ve Bilişsel Kuramların Karşılaştırması

Davranışçı	Bilişselci
Parçacı (Atomcu)	Bütüncül (Molar)
Ürün merkezli	Süreç merkezli
Otomatik	İnsani
Çevreci	Doğuştan
Öğrenilen, davranıştır.	Öğrenilen, bilgidir.
Refleksif, duyuşsal davranışlar	Algı, bellek, dikkat, anlamlandırma, yorumlama, problem çözme süreçlerine dayalı davranışlar

Gestalt Kuramı

- Gestalt Kuramı'na göre; bütün, kendisini oluşturan parçalardan daha anlamlıdır. Bütünü oluşturan parçalardan çok, bu parçaların birbiriyle ilişkileri önemlidir.
- İnsanlar uyarıcıları bütün ve eksiksiz olarak algırlarlar.
- Uyarıcıları anlamlandırmada en önemli faktör, çevreyi algılama biçimidir.
- Algı bir tür örgütlemedir. Duyu organlarına gelen uyarıcılar; gruplanır, yorumlanır ve örgütlenir.
- Kuramın öncü temsilcileri Wertheimer, Koffka, Lewin ve Köhler'dir.

Gestalt Kuramı'nın Temel İlkeleri

Algı

- Dış çevredeki uyarıcıların duyu organları vasıtasıyla duyu alıcılarına iletilmesi, anlamlandırılması, örgütlendirilmesi ve birbirleriyle ilişkilendirilmesidir.
- Algı, duyuşsal girdilerin yorumlanması süreci olduğu için, bu yorum her zaman bağlamsal faktörlerden etkilenir. Bu da algının öznel doğasına işaret eder.

Algıda Değişmezlik

- Bir nesnenin koşullar değişse de aynı biçimde algılanmaya devam etmesidir.

Örneğin;

- ▶ Gece karanlığında göremesek de arabamızın sağ tarafında bir çizik olduğunu biliyor olmamız

Algıda Seçicilik

- Bireyin uyarıcıları kendi ilgi, yetenek, ihtiyaç vb. durumuna göre algılamasıdır.

Örneğin;

- ▶ Bir arazi aracı almak istiyorsak trafikteki arazi araçlarının dikkatimizi daha çok çekmesi

Yanılsama (İllüzyon)

- Bireyin bir uyarıcıyı olduğundan farklı bir biçimde algılamasıdır.
- Var olan nesnelerin hatalı bir biçimde algılanmasıdır.

Örneğin;

- ▶ Ailesi misafirlığe giden ve evde yalnız olan birinin karanlıkta elektrik süpürgesini bir insana benzetip korkması

Sanrı (Halüsinasyon)

- Bireyin gerçekte var olmayan bir uyarıcıyı varmış gibi algılamasıdır.
- Ruh sağlığı bozukluğuna işaret etmektedir.

Örneğin;

- ▶ Bir çocuğun yüksek ateş etkisiyle yatağında köpek balıklarının yüzdüğünü söylemesi

Hatırlamayı (Geri Getirmeyi) Zorlaştıran Faktörler

Bozulma

Kullanılmayan bilgilerin hatırlanması zorlaşır.

Örneğin;

- ▶ Birinin, uzun süredir görüşmediği bir arkadaşının ismini hatırlayamaması

Yanlış Yerleştirme

Yanlış kodlanan bilgi hatırlanamaz.

Örneğin;

- ▶ Bir adamın, adı aslında "Kerim" olan birinin adını ilk tanışmada "Selim" şeklinde kodladığı için kişinin adını doğru hatırlayamaması

Bilgiyi Değiştirme

Yanlış öğrenilmiş bir bilginin doğru halini öğrenildikten sonra eski yanlış bilgi unutulur.

Örneğin;

- ▶ Kişinin adının "Kerim" olduğunu öğrendikten sonra adamın ona artık "Selim" dememesi

Karışma (Ket Vurma)

Öğrenilen bilgiler birbirinin hatırlanmasını engelleyebilir.

Örneğin;

- ▶ Yeni eve taşınan birinin hala eski evinin adresini söylemesi

Öncelik-Sonralık Etkisi

- Birçok bilgiden önce sunulanın diğerlerine göre daha kolay hatırlanması öncelik etkisi, en son sunulanın daha kolay hatırlanması ise sonralık etkisidir.

Örneğin;

- ▶ İstiklal Marşı'nın 10 kıtasını ezberlemeye çalışan bir çocuğun ilk 2 kıtayı çok iyi hatırlaması ama diğer kıtaları hatırlamakta zorlanması (Öncelik etkisi)
- ▶ Bir adamın, eşinin almasını söylediği market siparişlerinden eşinin en son söylediklerini hatırlaması, diğerlerini hatırlayamaması (Sonralık etkisi)

Yürütücü Süreçler

Yürütücü Kontrol

- Tüm biliş süreçlerini denetleyen sistemdir.
- Yürütücü kontrol tüm sisteme rehberlik ve yönetim görevini yüklenmiştir.
- Bireyin kendi öğrenmesinin iki temel yönünü denetler: Güdüsel süreçler ve bilgiyi işleme süreçleri.
- Güdüsel süreçler bireylerin amaçları, tutumlarıyla ilgiliyken bilgiyi işleme süreçleri, bilginin duyuşsal kayda alınması, kısa süreli belleğe aktarılması gibi süreçleri ve bu süreçlerde kullanılan stratejilerle ilgili tüm süreçleri kapsar.

Yürütücü (Üst/Meta) Biliş

Yürütücü biliş, bireyin; ne öğrendiğinin, en iyi nasıl öğrendiğinin, öğrendiklerini nerede, ne zaman kullanması gerektiğinin farkında olmasıdır.

Üst biliş kişinin, kendini tanıması, amacını ve ihtiyaçlarını bilmesi, gerçekleştirmekte olduğu faaliyeti izlemesiyle ilgili kendi farkındalığını bulmasıdır.

Örneğin;

- ▶ Girdiği bir sınavda istediği sonucu elde edemeyen bir öğrencinin nerede hata yaptığını ve bu hatayı düzeltmek için neler yapması gerektiğini bilmesi

ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

3. BÖLÜM

ÖĞRETİM İLKELERİ

HEDEFE GÖRELİK

- Öğrenme-öğretme sürecinde işe koşulan tüm uygulama, materyal, strateji, yöntem ve tekniklerin hedef davranışlara uygun, öğrencinin kazanımı elde etmesini sağlayacak nitelikte olmasıdır.

Örneğin; Coğrafya dersindeki "Türkiye'deki bitki örtüsü çeşitliliğini bilir ve haritada gösterir." kazanımı için öğretmenin derse Türkiye'nin bitki çeşitliliğini gösteren bir haritayla gelmesi ve öğrencilerin Türkiye'deki bitki çeşitliliğini harita üzerinde göstermelerini sağlaması

ÖĞRENCİYE (BİREYE) GÖRELİK

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarının, yeteneklerinin, fizyolojik ve psikolojik özelliklerinin, bireysel farklılıklarının esas alınmasıdır.

Örneğin; Öğretmenin, henüz soyut işlemler yapabilecek düzeyde olmayan öğrencilere soyut kavramları somutlaştırarak anlatması

Bilinenden Bilinmeye

- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin önceki bilgi ve deneyimlerinden yola çıkılarak yeni bilgi ve deneyimlerin bu ön öğrenmeler üzerine inşa edilmesidir.

Örneğin;

- ▶ Öğretmenin öğrencilere Osmanlı Devleti'nin kuruluşunu anlatırken konuyu, öğrencilerin daha önce öğrendiği Anadolu'daki Beylikler konusu üzerine temellendirmesi

Somuttan Soyuta

- Öğrenme-öğretme sürecinde önce somut bilgilerin verilmesi, soyut kavramların bunlar üzerine öğretilmesidir.

Örneğin;

- ▶ İlkokulda dört işlem becerisi öğretilirken somut nesnelere (abaküs, sayı çubukları, fasulyeler vs.) kullanılması

Kolaydan Zora (Basitten Karmaşığa)

- Öğrenme-öğretme sürecinde işlenen konularda önce basit, daha sonra zor ve karmaşık içeriklerin verilmesidir.

Örneğin;

- ▶ Matematik öğretmenin çift basamaklı sayılarla çarpma işleminden önce tek basamaklı sayılarla çarpma işlemini öğretmesi

Yakından Uzağa

- Öğrenme-öğretme sürecinde hem doğal hem de sosyal olarak öğrencilerin en yakın çevresinden yola çıkılmasıdır.

Örneğin;

- ▶ Osmanlı dönemine ait eserleri işleyen bir öğretmenin öncelikle okulun bulunduğu ilçedeki, ardından o ildeki ve son olarak da tüm ülkedeki Osmanlı eserlerini örnek olarak vermesi

ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

GEZİ

- Okulda öğrenilenleri doğal ortamında deneyimlemek ve okul-yaşam bağına güçlendirmek için yapılan planlı ziyaretlerdir.
- Ayrıntılı planlama yapılmalıdır.
- Gerekli izinler alınmalıdır.
- Öğrencilere yapılacak geziyle ilgili ön bilgi verilmelidir.
- Sonuçlar raporlaştırılmalı, değerlendirilmelidir.

Örneğin;

- ▶ 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma Günü'nde öğrencilerin Çanakkale'ye götürülmesi

GÖSTERİ

- Bir konunun öğretmen tarafından bazı araçlar kullanılarak ya da gösterilerek sunulması esasına dayalı tekniktir.
- Kullanılacak araç-gereçler önceden hazırlanmalı ve sınanmalıdır.
- Yapılacak gösteriyi tüm öğrencilerin rahatça izleyebildiğinden emin olunmalıdır.
- Amaç, açıklanmalıdır.
- Notlar alınmalı, sonuçlar tartışılmalıdır.

Örneğin;

- ▶ Deprem öncesinde, anında ve sonrasında yapılması gerekenlerin bir video ile öğrencilere gösterilmesi

GÖZLEM

- Öğrencilerin nesnelere, olayları, canlıları gerçek yaşamın içinde/doğal ortamlarında planlı bir biçimde izlemelerine dayalı tekniktir.
- İyi planlanmalıdır.
- Ön bilgi verilmelidir.
- Gerekli izinler ve önlemler alınmalıdır.
- Doğal ortamlara zarar verilmemeli, müdahale edilmemelidir.
- Gözlem sonuçları raporlanarak değerlendirilmelidir.

Örneğin;

- ▶ Öğrencilerin hayvancılık faaliyetlerini yerinde görmek için bir çiftliğe götürülerek orada yürütülen faaliyetleri gözlemlemeleri ve notlar alarak sınıfta tartışmaları

ROL OYNAMA

- Öğrencilerin kendilerini başkalarının yerine koyarak, onların duygu ve düşüncelerini anlamalarına yardımcı olmak amacıyla uygulanan bir tekniktir.

Örneğin;

- ▶ Bir öğretmenin bazı dersleri, öğrencilerinden öğretmen rolüne bürünmelerini isteyerek dersi bir süre onların işlemlerini sağlaması

DRAMA

Öğrencilere farklı durumlarda ne yönde davranış sergilemeleri gerektiğini öğretmek, onların yaratıcılığını geliştiren bir tekniktir.

İki türü vardır:

Biçimsel Drama: Olayı/durumu yazılı bir metne bağlı olarak canlandırma

Örneğin;

- ▶ Pantomim, kukla gösterisi, tiyatro oyunu...

Yaratıcı Drama: Öğrencilerin yaratıcılıklarını konuşturdukları, olayı/durumu doğaçlama bir biçimde canlandırma

Örneğin;

- ▶ Bir öğretmenin öğrencilerinden bir banka kuyruğunda olduklarını varsayarak kuyrukta geçmesi olası diyalogları canlandırmalarını istemesi

KAVRAM ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN TEKNİKLER

KAVRAM HARİTASI

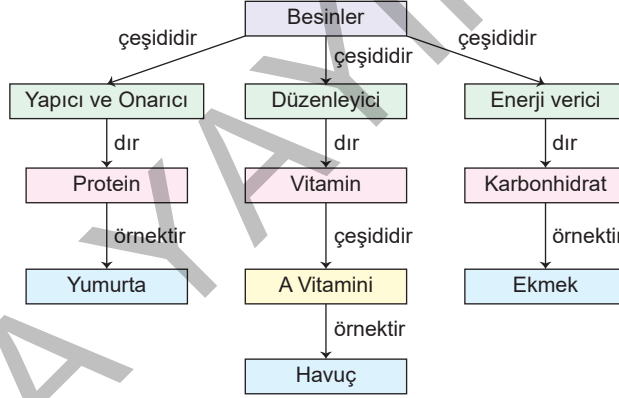
- Daha geniş bir kavramın altında toplanan tüm kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri gösteren iki boyutlu şemalardır.
- İçerisinde ana kavramlar ve alt kavramlar ile bunlara ilişkin örneklere yer verilir.
- Öğrenciler dinledikleri ya da okudukları bir ders konusunu anlamak için öncelikle o konudaki kavramları belirler ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri anlamaya çalışırlar.
- Genelden özele doğru bir aşamalılık ilişkisine göre düzenlenmelidir.
- Önceki öğrenmelerle anlamlı ilişkiler kurulmasını sağlar.
- Kavramların zihinde somut ve görsel olarak düzenlenmesini sağlar.

Kavram Haritası Türleri

Sınıflama Haritası

- Öğrenilen bilgileri sistematik olarak sınıflandırmayı amaçlayan kavram haritası türüdür.

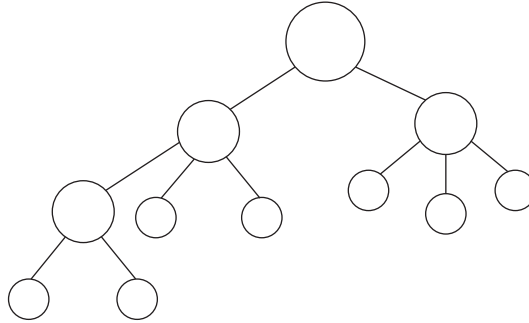
Örneğin;

Zincir Haritası

- Herhangi bir kavramın aşamalarını, bir işlemin basamaklarını, olayların sırasını ve sonuçlarını açıklamak için kullanılan kavram haritası türüdür.

Örneğin;

PROGRAM GELİŞTİRME

MATERYAL GELİŞTİRME VE SINIF YÖNETİMİ

4. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

EĞİTİM

- Bireyin toplumsal yeteneklerinin ve kişisel gelişiminin sağlanması için belirli hedefler doğrultusunda kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik yönde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.

Kültür

Her toplumda, maddi ihtiyaçları karşılamak üzere var olan tekniğin yanı sıra, bir ölçüde tekniğe de bağlı olan insan ilişkilerini düzenleyen kurallar, gelenekler, düşünceler ve kişisel düşünceler vardır. İşte bu insansal ilişkiler sisteminin bütününe kültür denmektedir.

Kültürlenme

Kültürel etkileşim anlamına gelen kültürlenme, birey ve grupların belirli bir etkileşim sürecinde, kendi kültürlerinde bulunmayan yepyeni bir kültürel sentezi oluşturmasıdır. Birçok kültürün bir araya gelmesiyle yeni bir kültür sentezi oluşturan Amerikan toplumunun durumu, kültürlenmeye verilebilecek iyi bir örnektir.

Kültürleşme

Farklı kültürlerin karşılıklı etkileşime girmesi ile gerçekleşen kültür alışveriştir. Kültürleşme süreci sonunda her iki birey ya da toplum yavaş ya da hızlı değişir.

Kültürleme

Kültürleme, kültürel değerlerin bireye aktarılması sürecidir. Bu süreç ailede, sokakta, iş yerinde, arkadaş çevresinde, okulda vb. pek çok yerde bilinçli ya da bilinçsiz oluşan öğrenmeleri kapsar.

Eğitim Türleri

Formal Eğitim

- Bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istendik, kasıtlı değişim yapma sürecidir.
- Planlı ve programlıdır.
- Kurumsaldır.
- Olumlu amaçları vardır.

İkiye ayrılır:

1- Örgün Eğitim

- Belirli yaş aralığında verilir.
- Birbirinin ön koşulu niteliğinde kademelerden oluşur.

Örneğin; İlkokul, ortaokul, lise...

2- Yaygın Eğitim

- Sürekliliği ve yaş sınırı yoktur.
- Bireylerin ilgi, istek ve gereksinimlerine göre düzenlenir.
- Bireylerin ilgi ve istekleri doğrultusunda gelişimlerini desteklemek amacıyla verilen halk eğitimi, çalışanların mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla verilen hizmet içi eğitim ve çalışanların henüz mesleğe başlamadan meslekle ilgili aldıkları hizmet öncesi eğitim türleri vardır.

Örneğin; YDS kursu, eğitim fakültesi öğrencilerine yönelik öğretmenlik uygulamaları, yetişkinler için okuma-yazma kursu, mesleki gelişim eğitimleri...

Örtük (Gizil) Program

- Resmi programda yazılı olarak yer almayan, kasıtlı olarak düzenlenmemiş ve planlanmamış öğrenmeleri içeren programdır.
- Resmi programı destekleyebilir ya da engelleyebilir. Daha çok okul kültürü ve ikliminden kaynaklanır.
- Kurumdaki bireylerin sahip olduğu inanç, değer, tutum ve yaklaşımlardan doğan program türünü yansıtır.

İyi bir eğitim programı;

- İşlevsel olmalıdır (Günlük yaşamda kullanılabilmesi, yaşamı kolaylaştırabilmesidir).
- Esnek olmalıdır (Özel durumlar ve öğretmen için ekleme ve çıkarma yapılabilir nitelikte olmalıdır).

- Toplum ve devletin istek ve beklentilerine uygun olmalıdır (Toplumsal-kültürel değerleri ve devletin temel felsefesini yansıtır nitelikte olmalıdır).
- Uygulayıcıya yardımcı olmalıdır (Öğretmene rehberlik etmelidir).
- Çerçeve olmalıdır (Öğretileceklerin genel çerçevesi, planı belli olmalıdır).
- Genel ve değişmez olmalıdır (Belirli gün ve haftaların, ülkenin yönetim şeklinin, bayrağının her yerde aynı ve değişmez biçimde öğretilmesi, uygulanması sağlanmalıdır).
- Uygulanabilir olmalıdır.

Eğitimin İşlevleri

Toplumsal (Sosyal)

- Toplumsal değerleri koruma, geliştirme, toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlama, toplumsal rolleri öğrenme, toplumsal yaşam becerilerini öğrenme

Örneğin; Okullarda Türk kültürüne ait öğelerin öğretilmesi

Siyasal

- Devlete bağlı yurttaşlar yetiştirme, bireylerin bilinçli seçmenler olmalarını sağlama

Örneğin; Okullarda sınıf başkanı, sınıf temsilcisi gibi görevlere getirilecek öğrencilerin ülkenin yöneticilerini seçerken uygulanan seçim sistemine benzer bir sistemle seçilmesi

Bireysel

- Bireyin ilgi, ihtiyaç ve isteklerini karşılama, yeteneklerini geliştirme, kendini gerçekleştirmesine katkı sağlama

Örneğin; Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda dersler seçerek bu dersleri almalarının sağlanması

Ekonomik

- Ülke ekonomisinin gereksinim duyduğu girişimci ve nitelikli insan gücünü temin etme, bireylere bilinçli tüketim alışkanlığı kazandırma

Örneğin; Üniversitelerde iş dünyasında ihtiyaç duyulacak programların açılması

Gizil (Örtük)

- Bireye arkadaş edinme, eş seçimi, çocuk bakma, statü kazanma, çevre edinme gibi konularda dolaylı olarak destek sağlama

Örneğin; Bireylerin okul ortamında tanıştığı biriyle iş kurması, evlenmesi...

d- İnsancıl (Hümanist) Tasarım

- Davranışçı öğrenme kuramlarına dayalı öğretim programı tasarımlarına tepki olarak ortaya çıkmıştır.
- Öğrenme bilişsel kuramın ilkelerini benimser. İnsan davranışları basit bir etki-tepki ilişkisinden çok daha karmaşık bir yapıya sahiptir.
- Hümanist psikoloji ön plandadır. (Rogers, Maslow).
- Program tasarlanırken insanı insan yapan değerlerin ön planda tutulmasını önceler.
- İnsan bir bütün olarak ele alınır. Eğitimin amaçları; kişisel gelişim, bütünlük ve özerklikle (kişisel serbestlikle) ilişkilidir.
- Merkezinde kendini gerçekleştirme ideali vardır. İçsel motivasyon ve ödül programda önemli yer tutar.

SORUN MERKEZLİ TASARIMLAR

- Merkezinde toplumsal sorunları alır. Çoğunlukla problemler ortaya çıktığında başvurulur (Ör. Hizmet içi uygulamalar). Problem ortadan kalkınca program da ortadan kalkar.
- Programın hedef ögesi daha ön plandadır. Yeniliklere en açık ve en çağdaş program tasarımlarıdır. Bireysel ve grup rehberliği problemlere dayanan programın vazgeçilmez kısımlarıdır.

a- Yaşam Şartları Tasarımı

- Öğrencilerin gerçek dünya ile ilgili sorunları konusunda genellemelere varmalarını sağlamayı amaçlar.
- Merkezinde bireysel sorunlar vardır.
- Değişen yaşama uyum sağlama, yaşam ile konuların bağdaştırılması ve öğrencilerin yaşamı öğrenip uygulayarak toplumun ilerlemesine katkıda bulunmaları esaslarına dayanır.
- Öğrenciler, öğrenmeye ve sorun çözmeye özendirilmelidir. Programlar, öğrencilerin öğrendiklerini yaşamda bizzat kullanabilecekleri, problem çözme süreçlerini yürütebilecekleri ve değişen yaşam koşullarına uyumu kolaylaştıracak şekilde tasarlanır.

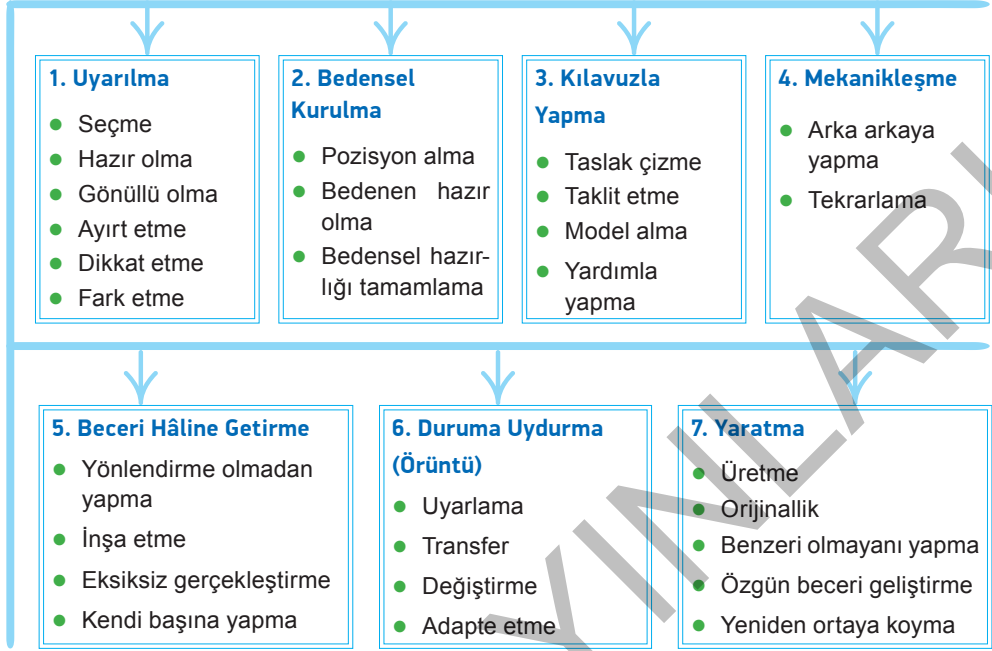
b- Çekirdek Tasarım

- Konuların ayrı ayrı öğretilmesine ve toplumsal gelişmenin işlevsel olmayışına tepki olarak ortaya çıkmıştır.
- Merkezinde toplumsal bir sorun vardır.
- İş birliğine dayalı öğretim yöntemi ve demokratik sınıf ortamı oluşturmayı esas alır.
- Ele alınan toplumsal konuyu öğrencilerin disiplinler arasında bağ kurarak öğrenmesi söz konusudur.
- Programın kaynağı, sosyal problemler ve kişisel ilgililerdir.
- Toplum, sorun çözme becerisi kazanmada laboratuvar olarak görülür.

d- Toplumsal Sorunlar ve Yeniden Kurmacılık Tasarımı

- İlerlemeciliğin devamı olan yeniden kurmacılığın etkisinde gelişmiştir.
- Eğitim programı ile toplumun kültürel, sosyal, politik ve ekonomik gelişimi arasındaki ilişkiyi merkeze alır.
- Program aracılığıyla öğrencilerin yaşadıkları toplumu, ülkeyi ve dünyayı eleştirel bir şekilde çözümlenmelerini sağlamak hedeflenir.
- Eğitimcilerin program aracılığıyla sosyal değişimi etkileyeceğine ve bunun sonucunda daha adil bir toplum yaratılacağına inanılır.
- Toplumun sosyal, politik, ekonomik gelişmelerinin program tasarımı ile bağlantısı üzerinde durulur.

Psikomotor (Devinimsel) Alan Hedefleri

Yenilenmiş Bloom Taksonomisi

- Bloom'un bilişsel alan sınıflaması, bilişsel basamakları tek boyutlu bir şekilde sınıflandırdığı ve üst basamaklardaki bir hedefin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle alt basamaklardaki hedeflerin gerçekleşmesi gerektiği şeklinde katı bir kurala dayandığı için eleştirilmiştir. Bunun yanı sıra değerlendirme düzeyinin sentez düzeyinden daha karmaşık olmadığı hatta sentezin değerlendirmeyi kapsadığı yönünde de eleştiriler almıştır. Bunun sonucunda Bloom'un taksonomisi, iki boyutta ele alınan yeni hâliyle güncellenmiştir.

Bilgi Boyutu

Olgusal Bilgi

- Belirli bir alana özgü kavramları, ayrıntı-ları, terimleri yansıtan bilgiler

Kavramsal Bilgi

- Sınıflamalar, kategoriler, ilkeler, prensip-ler, genellemelere ilişkin bilgiler

İşlemsel Bilgi

- Bir şeyin nasıl yapılacağı ile ilgili bilgiler

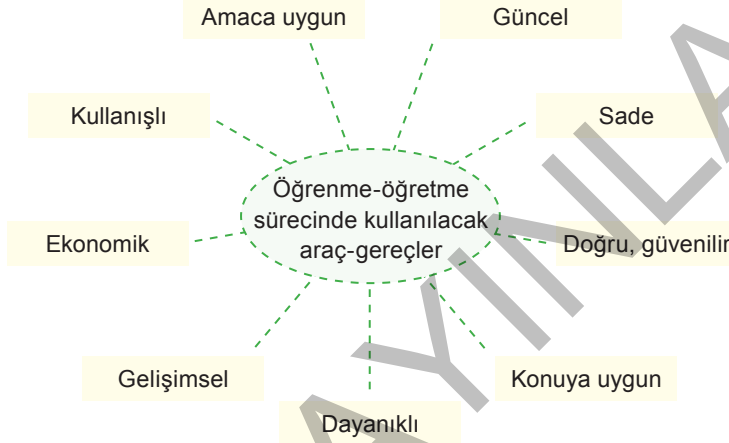
Üstbilişsel Bilgi

- Bireyin kendi farkındalığı ile ilgili, biliş hakkındaki bilgiler

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

ARAÇ-GEREÇLER

- Öğretimde kullanılan her türlü yazılı, sözlü, görsel öğelere araç - gereç adı verilir.
- Öğretimi daha etkili hâle getirmek için kullanılan bu araç - gereçleri seçerken yapılan öğretimin hedefi, kullanılan yöntem, öğrencilerin özellikleri, öğretim yapılan ortamın özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Araç-Gereç Seçimini Etkileyen Faktörler

- ▶ Hedeflere uygunluk
- ▶ Öğrenci sayısı
- ▶ Fiziksel ortama uygunluk
- ▶ Öğrenciye uygunluk
- ▶ Öğretim yöntemine uygunluk
- ▶ Aracın özelliklerine uygunluk
- ▶ Zaman ve bütçe kısıtlamaları
- ▶ Öğretmen özelliklerine uygunluk

Öğrenme-Öğretme sürecinde araç-gereç kullanmak;

- Ders ortamının öğreticilik düzeyini artırır.
- Konuların karmaşıklık düzeyini azaltarak öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenmeyi olumlu yönde etkiler.
- Öğretim etkinliklerini somutlaştırarak öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Öğrenme-öğretme sürecine daha fazla sayıda duyu organını dahil ederek kalıcı öğrenmeler sağlar.
- Öğrenme sürecine çeşitlilik katar.
- Çoklu öğrenmeye imkân tanır.
- Hem sözden hem de zamandan tasarruf edilmesini sağlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

5. BÖLÜM

TEMEL KAVRAMLAR

ÖLÇME

- Bireylerin ya da nesnelerin belli bir özelliğe göre gözlemlenerek elde edilen gözlem sonuçlarının sayı veya sembollerle ifade edilmesidir.

Örneğin;

- ▶ Tuna, YDS'den 98 aldı.
- ▶ Yağmur, 150 cm'dir.
- ▶ Tanıdığım en iyi öğretmen Gülden'dir.

ÖLÇME KURALI

- Bir özelliğin hangi miktarına ne değer verileceğini belirlemektir.

Örneğin;

- ▶ Her soru 4 puan değerindedir.
- ▶ Sınav süresi 45 dakikadır.
- ▶ Soruları çözmeye istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz.

DEĞİŞKEN

- En az iki değer alan veya bir durumdan diğerine farklılaşan, çeşitli değerler alabilen özelliklerin her biridir.
- Durumdan duruma, yerden yere, zamandan zamana farklılaşan özelliklerin hepsi birer değişkendir.

Örneğin;

- ▶ Boy, ağırlık, hava sıcaklığı, okuduğunu anlama yeteneği...

Değişken Türleri

Yapısına Göre

Nicel: Sayısal değer alabilen değişkenler

Örneğin;

- ▶ Bugün hava 13 derece.

Nitel: Sıfat ya da sembollerle ifade edilen değişkenler

Örneğin;

- ▶ Ayşe'nin gözleri mavi.
- ▶ İzmir'in plaka kodu 35'tir.

Mini Not:

- ▶ Bir sayıyla ifade edilse bile matematiksel bir azlık-çokluk belirtmeyen değişkenler (plaka, kan grubu, telefon kodu, forma numarası...) niteldir.

Aldığı Değere Göre

Sürekli: Matematiksel olarak herhangi iki değeri arasında bir başka değer de alabilen (küsurla ifade edilebilen) değişkenler

Örneğin;

- ▶ Bu odanın uzunluğu 252,5 cm'dir.
- ▶ Gamze, 27 yaşındadır.

Süreksiz: Aldığı iki değer arasında başka bir değer alamayan değişkenler

Örneğin;

- ▶ Pınar'ın doğum yeri Aydın.
- ▶ Rüstem'in kimlik numarası 12345678901.
- ▶ Bu sınıftakilerin çoğu erkek.

Eşit Aralıklı

- Bağıl bir sıfır noktasına göre eşit aralıklı birimlerden oluşan ölçek türü

Örneğin;

- ▶ İlgî, tutum, yetenek testleri
- ▶ Sınavlardan alınan puanlar
- ▶ Takvim, saat, sıcaklık(°C), koordinat, rakım...

Eşit Oranlı

- Doğal bir sıfır noktasına göre oranlanabilen birimlerden oluşan ölçek türü

Örneğin;

- ▶ Ağırlık, boy, bir şeyin sayısı, tane, adet...

Mini Not:

- ▶ Eşit oranlı ölçeklerle dört işlemin hepsi yapılabilir.
- ▶ Eşit aralıklı ölçeklerle toplama-çıkarma işlemleri yapılabilir, çarpma-bölme işlemleri yapılamaz.
- ▶ Sınıflama ve sıralama ölçekleriyle dört işlemin hiçbiri yapılamaz.

Mini Not:

- ▶ Sınıflama ölçekleriyle frekans, yüzdellik dilim, mod
- ▶ Sıralama ölçekleriyle frekans, yüzdellik dilim, medyan
- ▶ Eşit aralıklı ölçeklerle aritmetik ortalama, standart sapma, standart puan
- ▶ Eşit oranlı ölçeklerle bütün istatistiksel veriler hesaplanabilir.

ÖLÇMEDE HATA VE ÖLÇME ARACINDA ARANAN NİTELİKLER

ÖLÇMEDE HATA

- Ölçülen özelliğin gerçek değeriyle ölçme sonuçları arasında oluşan farktır.
- Ölçülmek istenen özelliğin gerçek durumu/miktarı hakkında en doğru bilgi için yapılan ölçümün mümkün olduğunca hatasız olması gerekir. Fakat her ölçüme az ya da çok hata karışır. Hatasız ölçme mümkün değildir.

Hata Türleri

Sabit Hata

- Miktarı ölçene ya da ölçme işlemine göre değişmeyen hata
- Bütün ölçme sonuçlarına karışan hata miktarı aynıdır.
- Ölçmeye karışan hatanın kaynağı, miktarı, yönü bellidir.
- Etkisi ortadan kaldırılabilir, kontrol edilebilir.

- Bir ölçme işleminde sabit hatanın varlığı ve yokluğu durumunda varyans, ranj ve standart sapma değerleri değişmez (sabit hata, bu verileri değiştirmez), ama mod, medyan, aritmetik ortalama değerleri değişir.

Örneğin;

- ▶ Sınavın 1 ve 2. sorularını hiçbir öğrencinin doğru yapamaması

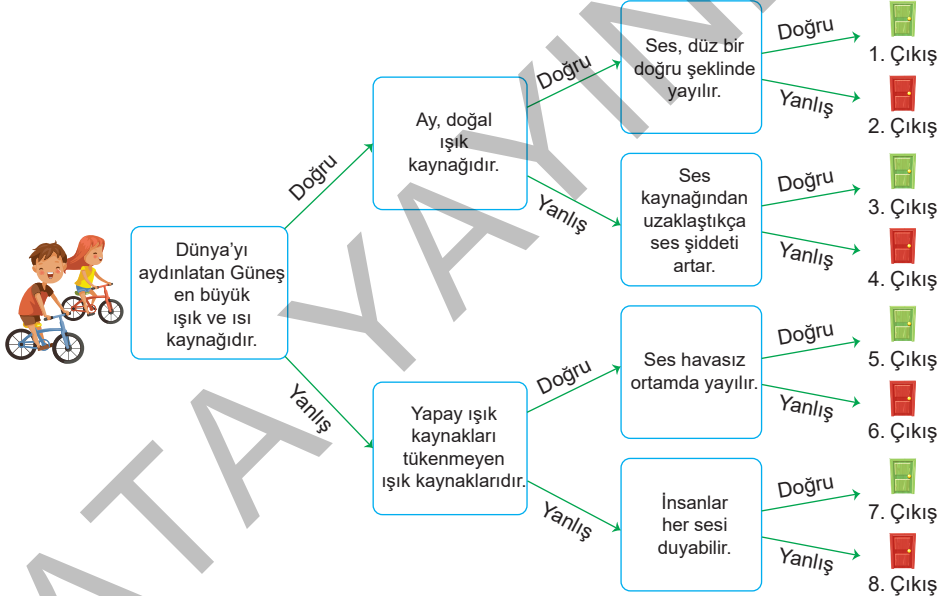
Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

- Doğru yanlış testlerinin belli bir düzen içerisine yerleştirilmesiyle oluşturulmuş ölçme araçlarıdır.
- Bir soruya verilen yanıt bir sonra karşılaşılabilecek soruyu belirler.
- Öğrencinin verdiği yanıtla göre karşısına farklı bir soru çıkar.
- Soru doğru yanıtlanmışsa öğrencinin karşısına daha zor bir soru, yanlış yanıtlanmışsa aynı düzeyde bir soru çıkar.
- Testin sonunda öğrencinin geldiği noktalar farklı puanlanır.
- Öğrencilerin en az 3 soruya yanıt verebileceği şekilde hazırlanmalıdır.
- Bilgi ve kavrama düzeyindeki davranışların ölçülmesinde elverişlidir.

Örneğin;

5. Ünite Çevremizdeki Işık ve Sesler Tanılayıcı Dallanmış Ağaç

Ad Soyad: .....

Sözcük İlişkilendirme Testleri

- Önceden belirlenmiş sözcüklerin kişilerde uyandırdığı çağrışımların incelenmesi amacıyla kullanılan testlerdir.
- Öğrencilere belirlenmiş uyarıcı sözcükler verilir ve onlardan başka verecek bir yanıt kalmayana kadar bu sözcüklere tek bir sözcükle karşılık vermeleri istenir.
- Yaratıcılığı geliştirir.
- Öğrencilerin tanınmasına yardımcı olur.
- Ön test-son test olarak kullanılabilir.

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ve REHBERLİK

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI VE ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

Çağdaş eğitimin üç boyutu vardır. Bunlar öğretim hizmetleri, yönetim hizmetleri ve öğrenci kişilik hizmetleridir. Bireyin gelişimi için öğretim ve yönetim faaliyetlerinin yeterli olmadığı belirlenmiş ve “öğrenci kişilik hizmetleri” ortaya çıkmıştır.

Geleneksel ve Çağdaş Eğitim Karşılaştırması

Geleneksel Eğitim	Çağdaş Eğitim
Öğretmen merkezlidir.	Öğrenci merkezlidir.
Bilgi yüklemesi yaparak öğrencinin sadece zihinsel gelişimine odaklanır.	Öğrencinin tüm yönleri ile gelişimini hedefler.
Bireyi geleceğe hazırlayan bir sistemdir.	Bireye, her türlü gelişim ve değişime yönelik problem çözme becerileri kazandırmaya çalışan bir sistemdir.
Öğrenci, sisteme bağlı olarak yönetilir.	Öğrenci sistemin merkezindedir; kendi adına doğru kararlar alabilen bireyler yetiştirilmeye çalışılır.
Okul; öğretim ve yönetim boyutlarından oluşur.	Okul; öğretim ve yönetim hizmetlerinin yanı sıra öğrenci kişilik hizmetleri boyutuna da sahiptir.

Öğrenci Kişilik Hizmetleri

- Öğrencilerin öğretim faaliyetlerinden etkili bir şekilde yararlanabilmeleri ve her yönüyle bir bütün olarak gelişebilmeleri için uygun bir ortam hazırlamak amacıyla sunulan hizmetlerin tümüdür.
- Özellikle tek tek öğrencilerin kişilik gelişimini sağlamak için yürütülen çalışmalardır. Çağdaş eğitimin ayrılmaz bir boyutudur. Öğretim ve yönetim hizmetlerinden farklı kendine özgü bir hizmettir.

Sosyal Yardım Hizmetleri

- Öğrencilere verilen burs, barınma, beslenme vs hizmetleridir.
- İhtiyaç sahibi öğrenciler için;
- Kredi, burs gibi maddi yardımda bulunma, yurt, pansiyon gibi kalacak yer temin etme, taşıma hizmeti (servis) sunma, beslenme olanakları sunma, iş bulma hizmetlerini kapsar.
- Örneğin;
- ▶ Okulu bulunmayan bölgelerde yaşayan öğrenciler için servis temin edilmesi ve bu öğrencilere yemek hizmeti verilmesi

Akran Temelli Uygulamalar

- Çocuk ve ergenlerin yetişkinlerden çok kendi yaşlılarına güvenme eğiliminde olduklarından hareketle okul psikolojik danışmanı (veya başka bir uzman) tarafından eğitilen öğrencilerin çeşitli konularda yaşlılarına yardımcı olması esasına dayanan uygulamalardır.

Akran Danışmanlığı

- İhtiyaç duyulan desteği sağlayabilecek üst sınıf öğrencilerin birtakım eğitimlere tabi tutularak, kendi yaşlılarına veya alt sınıf öğrencilerine danışmanlık yapmalarıdır.
- Temel amacı yardım alan öğrencinin kendini daha iyi tanıması, tanıtması ve problemlerini çözebilme başarısı göstermesidir.
- Akran danışmanı olabilecek nitelikteki öğrenciler gönüllülük esasına dayalı olarak seçilir.

Örneğin;

- ▶ Bir psikolojik danışmanın liseye yeni başlayan öğrencilerin okula oryantasyonu için lise son sınıf öğrencilerinden bir ekip oluşturması ve bu öğrencilerin yeni başlayan öğrencilere yardımcı olmalarını sağlaması

Akran Öğreticiliği

- Başarılı ve başarısı düşük öğrencilerin eşleştirilmesi ve başarılı olan öğrencinin diğer öğrenciye akademik başarısını yükseltmesi için yardımcı olması esasına dayalı bir uygulamadır.
- Daha çok ilkokul-ortaokul kademesinde uygulanır.

Örneğin;

- ▶ Sosyal Bilgiler dersinde işlenen konuyu anlayamayan bir öğrenciye aynı sınıftan bir arkadaşının öğretmenin bilgisi ve gözetimi dahilinde yardımcı olması

Akran Arabuluculuğu

- Öğrencilerin birbirleriyle yaşadıkları çatışmaların yine öğrencilerin katılım ve yardımıyla çözülmesi esasına dayanan bir uygulamadır.
- Temelde bir iletişim süreci olan akran arabuluculuğunda tarafların sorununun çözümü için tarafsız bir üçüncü kişinin yardımı aranır.
- Akran ilişkilerinin olumlu bir zemine oturması, akranların birbirilerine olan güvenlerinin artması aynı zamanda ortak bir amaç dahilinde sorun çözebilecekleri özgüvenini kazanmaları hedeflenir.
- Gönüllülük ilkesine dayanır (Hem çatışma yaşayan tarafların hem de arabulucu rolünü üstlenecek öğrenci açısından).

Örneğin;

- ▶ Birbiriyle ders esnasında yaşanan bir tartışma nedeniyle kavga eden iki öğrencinin sınıf rehber öğretmeninün süpervizyonunda her iki öğrencinin de sevip güvendiği başka bir sınıf arkadaşlarının aracılığıyla iletişime geçerek sorunlarını çözmesi

Akran Eğiticiliği

- Akranların arkadaşlarını yaşam dönemi itibarıyla risk altında oldukları durumlarda bilgilendirmeleri, onlara rehberlik etmeleri ve onları uygun davranışa teşvik etmeleri esasına dayalı bir uygulamadır.
- Daha çok ortaöğretim ve yükseköğretim kademesinde uygulanır.

Örneğin;

- ▶ Bir lise öğrencisinin sigara içmeye başlayan çok yakın arkadaşını sigaranın zararları konusunda yapıcı bir üslupla bilgilendirmesi ve onu sigarayı henüz tam bir bağımlılık oluşmamışken bırakması için cesaretlendirmesi

REHBERLİK TÜRLERİ

KURUMLARA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

Eğitim Kurumlarında Rehberlik

- Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yürütülmektedir.
- Okulların yanı sıra, bölgesel rehberlik birim ve merkezlerinde de yürütülür.
- Öğrencilerin bedensel, zihinsel, ahlaki ve sosyal yollardan, Türk milli eğitiminin amaçlarına uygun bir şekilde gelişebilmeleri, kendi problemlerini çözebilmeleri, çeşitli alanlarda beklenen uyumu sağlayabilmeleri, ilgi ve yetenekleri yönünde bir öğrenim görebilmeleri, bir mesleğe ve işe yönelebilmeleri, hususlarında, kendilerine sistemli ve sürekli bir yardım sağlamak amacıyla rehberlik çalışmalarının düzenlenmesi gerekir.

Sosyal Yardım Kuruluşlarında Rehberlik

- Sosyal yardım hizmeti sunan kurumların işlevleri arasında rehberlik hizmetlerinin önemli bir yeri vardır.
- Huzurevleri, Çocuk Esirgeme Kurumları, Kızılay vb. kurumlar sosyal yardım alanında rehberlik hizmeti sağlar.

Adalet/Güvenlik Kurumlarında Rehberlik

- Aile mahkemelerinde yürütülen aile danışmanlığı hizmetinin yanı sıra cezaevlerinde, işlahevlerinde, orduda ve emniyet teşkilatında da rehberlik hizmetleri yürütülmektedir.

Sanayi Kuruluşlarında Rehberlik

- Sanayi kuruluşları, işçi sendikaları, iş ve işçi bulma kurumu gibi kurumlarda, işçilere ve üyelere bilgi verme, meslek edinme, kaliteyi artırma gibi konularda rehberlik hizmeti sunulur.

Sağlık Kurumlarında Rehberlik

- Sağlık alanındaki rehberlik hizmetleriyle; bu alanda koruyucu sağlık hizmeti olarak rehberlik etkinliklerinin programlı olarak yürütülmesi amaçlanır.
- Temel amaçları; insanlara hizmet eden kurumların iş birliğini sağlamak ve kaliteyi artırmak, insan sağlığını koruyucu temel bilgiler vermek, sağlık kurumlarından etkin bir şekilde yararlanmayı sağlamak, aile ve toplum sağlığı gibi merkezlerde ruh ve beden sağlığını korumaya yönelik hizmetler vermek olarak sıralanabilir.

ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

Okul Öncesinde Rehberlik (3-6 Yaş)

- Okul öncesi eğitim döneminde çocukların her yönüyle sağlıklı gelişmeleri, okul ortamına uyum sağlamaları ve kapasitelerini ortaya koyabilmeleri için eğitim çalışmaları rehberlik hizmetleriyle birlikte yürütülmelidir.

Okul öncesinde rehberlik hizmeti;

- Çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimini sağlama

- Dil gelişimini sağlama
- Kişiliği oluşturan ilgi, yetenek, tutum, inanç ve değerleri güçlendirme
- Güven duygusunu, özerklik ve girişimcilik özelliklerini güçlendirme
- Benlik kavramını güçlendirme
- Sosyalleşmeyi sağlama
- Gelişimsel ve önleyici odaklı olma amaçlarına odaklanır.

Okul Öncesinde Kişisel-Sosyal Rehberlik

- Çocuğun kişisel - sosyal gelişimini kolaylaştırıcı etkinlik ve uygulamalar planlanır.
- Çocuğun içinde bulunduğu döneme özgü gelişim görevlerini yerine getirmesine yardımcı olunur.
- Çocuğun kendini geliştirmesi desteklenir.
- Çocuğun öz güvenini geliştirmesi desteklenir.
- Çocuğun sosyalleşmesi sağlanır.

İlkokul ve Ortaokulda Kişisel-Sosyal Rehberlik

- 5,5 - 15 yaş çocuklarında kişisel - sosyal gelişim alanında temel ihtiyaç yaşamayı öğrenmektir.

Bu dönemde;

- Çocuğun, kendini ve başkalarını anlama ve kabul etmesini sağlama
- Çocuğun, ev ve ailenin değerini anlama ve kabul etmesini sağlama
- Çocukta toplumun bir parçası olduğu duygusunu geliştirme
- Çocukta karar verme ve hedef belirleme davranışı geliştirme amaçlarına odaklanılır.

Ortaöğretimde Kişisel-Sosyal Rehberlik

- Başkalarını anlama ve kabul etme
- Toplum olgusunu geliştirme
- Ev ve ailenin değerini anlama ve kabul etme

- Karar verme ve hedef belirleme davranışı geliştirme
- Kendini tehlikelerden koruma ve güvenli yaşama
- Duygusal olarak özerk hâle gelmeye yardımcı olma amaçlarına odaklanılır.

Eğitsel Rehberlik

Eğitsel rehberlik;

- Okula uyum sağlama
- Öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre eğitsel çalışma alanlarına yönlendirme,
- Motivasyonu artırıcı çalışmalar yapma
- Çalışma ortamını düzenleme becerisi kazandırma
- Okuma alışkanlığı, not tutma becerisi ve ders dinleme becerisi kazandırma

- Etkili ders çalışma becerisi kazandırma
- Öğrencilere zamanı etkili kullanma becerisi kazandırmada yardımcı olma
- Sınav kaygısı ile baş etmeye yardımcı olma
- Ders araçlarını etkili kullanma becerisi kazandırma
- Dikkat toplama egzersizi yaptırma amaçlarına odaklanılır.

Okul Öncesinde Eğitsel Rehberlik

- Okul ortamına alıştırma
- İhtiyaçlarını karşılamayı öğretme
- Okulu, öğretmeni ve arkadaşlarını sevmeyi öğretme
- Okuma-yazma, matematik gibi temel öğrenme becerilerine ilgi duymayı öğretme

- Resim , müzik, spor gibi özel yeteneklere yönelik etkinliklerden hoşlanma
- Okul kurallarını benimseme
- Okumaya ve kitaplara ilgi duyma
- Konuşma ve ifade becerisini geliştirme amaçlarına odaklanılır.

İlkokul ve Ortaokulda Eğitsel Rehberlik

- Oryantasyon
  - Etkili ders çalışma yöntemlerini öğretme
  - Zamanı planlama ve etkili kullanma becerisi kazandırma
  - Çalışma ortamını düzenleme ve not tutma becerisi kazandırma
  - Üst eğitim kurumlarını tanıtırma
  - Ortaokul sonunda ortaöğretime geçişteki sınavlara hazırlama
  - Sınav teknikleri konusunda beceri kazandırma
  - Akademik öz güven kazandırma
- amaçlarına odaklanır.

Ortaöğretimde Eğitsel Rehberlik

- Geleceğe yönelik eğitsel ve mesleki kararlar almada yardımcı olma
  - Üst eğitim kurumları hakkında bilgi verme
  - Mezuniyet sonrası iş ve eğitim seçeneklerinin değerlendirilmesi
  - Çalışma becerilerinin gözden geçirilmesi
  - Üniversite sınavına hazırlama
  - Yetenek ve ilgilerini dikkate alarak alan seçimi yapmaya yardımcı olma
- amaçlarına odaklanır.

Mesleki Rehberlik

- Bireylerin meslekleri tanımlarını ve kendilerine uygun mesleği seçmeleri, seçtikleri mesleğe hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan yardım hizmetleridir.

Mesleki Gelişim ve Seçim Süreci

Uyanış ve Farkında Olma (5-12 Yaş)

- Çocukta meslek bilincinin oluşmaya başladığı dönemdir.
- Çocuk, çevresindeki insanların farklı uğraşları olduğunu görür.
- Çocuk çeşitli mesleklerin varlığını anlamaya başlar.

Bu dönemde, çocuktan;

- İş yaşamına ilişkin olumlu tutum geliştirmesi,
- Bütün mesleklerin gerekli ve önemli olduğunu kavraması,
- Meslekleri iyi-kötü diye ayırmamayı öğrenmesi,
- Her insanın yapabileceği bir meslek olduğunu anlaması,
- Mesleklerin belirli bir eğitimle elde edildiğini anlaması,
- Mesleki ön yargı oluşturmamayı (ör. kadın mesleği-erkek mesleği) öğrenmesi,
- Kişisel özelliklerle meslek/iş arasındaki ilişkiyi anlamaya başlaması,
- Meslekleri keşfetmesi, tanıması,
- Boş zamanını değerlendirme alışkanlığı edinmesi,
- İşbirliği yapmayı ve paylaşmayı öğrenmesi,
- Amaç belirleme, plan yapma, karar verme stratejileri geliştirmeye başlaması beklenir.

Önleyici

- Olumsuz durumların ortaya çıkmadan ve bu durumların birey üzerinde yaratacağı olumsuz sonuçlar görülmeden önlenmesi amacıyla verilen hizmetlerdir.

Örneğin;

- ▶ Bir lisede görev yapan rehber öğretmenin öğrencilerin sigara, alkol gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durmaları için konunun uzmanlarını da davet ederek okulda bir konferans gerçekleştirilmesi

İyileştirici-Düzeltilici (Çare Bulucu)

- Sorunların giderilmesi ve ortaya çıkan olumsuz sonuçların düzeltilmesi amacıyla sorun yaşandıktan sonra verilen düzeltilici nitelikteki etkinliklerdir.
- Bireye sunulan yardımlar anlık değildir, olumsuz durumu kalıcı bir şekilde çözmeye odaklanır.
- Bireyde var olan ve aslında olması istenmeyen özellikler ve davranışların ortadan kaldırılması amaçlanır.

Örneğin;

- ▶ Sınav kaygısı çok fazla olan bir öğrenciye bu kaygısını yenebilmesi için yardım edilmesi

Geliştirici

- Bireylerin gelişimsel sorunlarını çözmelelerinde ve bu sorunlarla etkili bir şekilde baş etmelerinde onlara yardımcı olan rehberlik hizmetidir.
- Önleyici, geliştirici ve koruyucudur.
- Bireyin içinde bulunduğu gelişim dönemi dikkate alınır ve bireyin gelişim dönemine uygun ihtiyaçları karşılanır.
- Bireyin tüm yönleri ile (bedensel, zihinsel, duygusal ve psiko-sosyal) en iyi şekilde gelişmesine yönelik ortamlar sağlamaya odaklanır.

Örneğin;

- ▶ Okul öncesi dönemdeki çocuklara rehberlik hizmeti verilirken çocukların özerklik ve girişimcilik duygularının geliştirilmesine önem verilmesi

Ayarlayıcı

- Eğitim-öğretimin planlanmasında ve eğitim programlarının oluşturulmasında rehberlik hizmetleri ile elde edilen bilgilerin kullanılmasıdır.
- Doğrudan öğrencilere verilmez, eğitim programı hazırlamada görevli çalışma gruplarına verilir.

Örneğin;

- ▶ Rehberlik çalışmalarının sonuçlarına göre öğretim programının, öğrencilerin bireysel farklılıklarını yeteri düzeyde göz önünde bulundurmadığının tespit edilmesi ve programda eğitim planlamacıları tarafından yeni düzenlemeler yapılması

Tamamlayıcı

- Verimli ve kaliteli bir eğitimin gerçekleştirilmesi için öğretim etkinliklerinin rehberlik hizmetleriyle kaynaştırılmış bir şekilde verilmesini öngören rehberlik hizmetidir.
- Rehberlik ilkeleri sınıf atmosferine ve öğretmen davranışlarına yansır.
- Doğrudan değil dolaylı olarak sunulan bir etkinliktir.

Örneğin;

- ▶ Sınıf yönetimi konusunda yetersiz olan bir öğretmenin rehberlik servisinden yardım alması

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

BİREYİ TANIMANIN AMAÇLARI

- Bireyi tanıma hizmetlerinin en temel amacı, bireyi kendisine tanıtmaktır.

Bu temel amaç düzleminde bireyi tanımanın;

- Eğitim uygulamalarında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun planlama yapmayı, yöntem ve teknikleri seçmeyi,
- Her öğrencinin bireysel farklılıklarına ve gizil güçlerine uygun olarak tüm yönden gelişmesini desteklemeyi,
- Öğrencilerin sağlıklı bir kişilik geliştirmelerine yardım etmeyi,
- Öğrencilerin çevrelerine uyum sağlamalarına yardım etmeyi,
- Öğrencilerin gerçekçi bir benlik kavramı geliştirmelerine destek olmayı,
- Öğrencilerin kendi sorunlarını çözme becerisi kazanmalarına yardımcı olmayı,
- Öğrencilerin kendilerine en uygun öğrenim dalına ve mesleğe yönelmesine yardımcı olmayı,
- Sınıf içi ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek için öğrencileri daha yakından tanımayı amaçladığı söylenebilir.

BİREYİN TANINMASI GEREKEN YÖNLERİ

Fiziksel ve Biyolojik Özellikler

- Beden yapısı, boy, ağırlık, engel, geçirdiği hastalıklar...

Davranış Özellikleri

- Genel ve özel yetenekler
- İlgiler, tutum ve değerler
- Tercih ve beklentiler
- Benlik algısı
- Duygusal ve sosyal uyum

Sosyokültürel ve Ekonomik Özellikler

- Aile yapısı
- Ailenin eğitim anlayışı, tutumları, beklentileri
- Ailenin sosyoekonomik durumu
- Çevredeki öğrenim olanakları, çalışma olanakları, meslek alanları

Etkileşime Dayalı Teknikler

Görüşme

- Belirli bir zamanda ve belirli bir yerde, bir plan dahilinde iki veya daha fazla kişinin belli bir amaçla gerçekleştirdikleri sözel ve davranışsal etkileşimdir.

Görüşme tekniğinin;

- Bilgi toplamak,
- Bilgilendirmek,
- İhtiyaç ve istek dahilinde davranış değişikliği sağlamak gibi amaçları vardır.
- Görüşme, şu şekillerde gerçekleştirilebilir:

Yapılandırılmış Görüşme: Görüşmenin zamanı, yeri sorulacak sorular ve bunların sırası, yanıtların kaydedilmesi gibi konuların önceden belirlendiği görüşme türüdür.

Yapılandırılmamış Görüşme: Görüşmecinin daha bağımsız davrandığı, doğal ve esnetilebilir bir süreçte gerçekleştirilen görüşme türüdür. Soru sıralaması ve şekli görüşenin inisiyatifindedir.

Güdümlü Görüşme: Süreci görüşmecinin yönlendirdiği, görüşmecinin aktif, görüşülenin ise pasif olduğu görüşme türüdür.

Güdümsüz Görüşme: Her iki tarafın da aktif olduğu, görüşmeye dair sorumluluğun paylaşıldığı görüşme türüdür.

Veli Görüşmesi

- Çocuğun gelişimi ve uyumu konusunda ailelerle işbirliği yapmak amacıyla, velilerle yapılan görüşmelerdir.

Veli Toplantıları

- Çocuğun gelişimi ve uyumu konusunda ailelerle işbirliği yapmak amacıyla, veli görüşmesinden farklı olarak tüm veliler bir aradayken yapılan görüşmelerdir.

Ev Ziyaretleri

- Öğrencinin ev ortamı hakkında bilgi toplamak amacıyla yapılan ziyaretlerdir.
- Evin fiziksel durumu, öğrencinin çalışma ortamı, olanakları, ailenin öğrenciye ve okula dair taşıdığı tutum gibi konularda bilgi edinilebilir.

Mini Not:

- ▶ Ev ziyaretleri esnasında çocuk, aile veya evin koşulları kesinlikle eleştirilmemelidir.

Psikodrama

- Bireyin kendi duygu, düşünce, korku ve çatışmaların oyun içinde kendi rolünü oynayarak anlatmasıdır.
- Psikodrama kesinlikle uzman kişiler tarafından, ortamda gerekli koşulların sağlanması halinde uygulanmalıdır.
- Etkili bir psikodrama için ayrıca uygulayıcının yorumlama ve oyunu yönlendirme becerilerinin gelişmiş olması gerekir.

ÖZEL EĞİTİM

- Özel eğitim gerektiren çocukların eğitimleri için özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş programlar ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamda sürdürülen eğitimidir.
- Herhangi bir engeli bulunan ya da üstün yetenekli bireylere verilen hizmetleri içerir.

ÖZEL EĞİTİMİN AMAÇLARI

Özel eğitim, Türk milli eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin;

- Toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
- Toplum içinde bağımsız yaşamalarına ve kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
- Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve hayata hazırlanmalarını amaçlar.

Özel Eğitimin Temel İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; eğitim ihtiyaçları, ilgi, yetenek ve yeterlilikleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
- Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, üniversitelerin ilgili bölümleri ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik etkinlik gösteren sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde çalışılır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanır.
- Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımları ve eğitimleri sağlanır.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyleri sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitim performansları dikkate alınarak, amaç, içerik, öğretim süreçleri ve değerlendirmede uyarlamalar yapılarak, akranları ile birlikte eğitimlerine öncelik verilir.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel yeterlilikleri, tüm gelişim alanlarındaki yeterlilikleri ve akademik disiplin alanlarındaki yeterlilikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilir ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.
- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, rehabilitasyon hizmetlerini sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Tüm kitapların örnek sayfalarını
görmek için karekodu okutunuz!
Örnek sayflar ürün bilgisi sayfasında!

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 | Faks: 0312 342 23 58
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com
WhatsApp: 0 505 925 57 81

9 786256 440081